

Szentendrei Református Hírlevél - megjelenik negyedévente

Karácsonyi köszöntés

Minden szeretett testvérünknek áldott karácsonyt, és békés, boldog újévet kívánunk Kehely című, negyedévenként megjelenő gyülekezeti újságunk 30. számában!

Hét és fél évvel ezelőtt indítottuk útra gyülekezetünknek ezt a hírlevelet, és nagy örömünk, hogy e szerény jubileumi megjelenés éppen karácsonyra esik, az ajándékozás idejére. Ez volt ugyanis a szándékunk, erőink szerint adni - híreket, tudósításokat, felhívásokat gyülekezetünk életéről azoknak is, akikkel személyesen ritkán találkozunk. Egyházközségünk életében folyamatosan sok minden történik, hiszen zajlik az élet, így néha azt sem tudjuk, mik is a legfontosabb megemlékenivalók, amiknek mindenképpen kell hely a hasábkon. Megköszönjük munkatársaink önkéntes és ingyenes szolgálatát, aminek során a cikkek és közlemények megírásával, a szerkesztés, tördelés, a borítékolás és a címhez juttatás szolgálatával eddig immár harmincszor lehetővé tették lapunk megjelenését.

Külön hálával tartozunk *Jámborné Benkei Ildikó* újságírónak, gyülekezetünk tagjának, aki a szerkesztést végezte, *Kádár Péter* presbiternek, aki valamennyi eddigi számunkat ingyenesen kinyomtatta és az újsághoz szükséges papírt adományként adta, valamint *Fazekas Andrea* gimnáziumi tanárnőnek, aki a tördelés munkáját végezte.

Karácsonykor mindnyájan megajándékoztak vagyunk. Eszünkbe jut családunk, akiktől szeretetet kapunk, és

akiket szerethetünk, de eszünkbe jut lelki családjuk, a gyülekezet is, ahol annyi lelki ajándékot közöl velünk a Betlehemben született kisdéd. Tőle van minden jó dolog ezen a világon, hiszen ő Isten örök szeretete, minden szép, jó és igaz forrása. Benne lett testté az Ige, az értelmet adó,

örök teremtő gondolat. Méltó hát, hogy születése napját fényvel a szívünkben, örömmel ünnepeljük, egymással pedig kiengesztelődve, újra gyűjtsuk a hit lángját. Ne legyen senki, akinek üres, hideg vagy akár békétlen marad a lelke, hiszen Jézus megszületett!

Énekeljük az angyalok karával: *Dicsőség a magasságos mennyeekben Istennek, e földön pedig békesség a jóakarátú embereknek!* (Lk. 2,14) Isten házáat pedig becsüljük meg azzal, hogy ünnepben felkeressük, igével és úrvacsorával élünk, ünnepi áldozatunkat lelkiükben és anyagiakban is meghozzuk.

Sokan panaszkodnak erre a rideg, embertelen világra. Aki azonban ennél tovább lép, és megteszi a maga lépéseit egy szeretetre épülő közösség, a lelki család, Isten anyaszentegyháza felé, az már nem csak várja egy jobb világ beköszöntését, hanem tett is érte valamit. Ennek jegyében várjuk minden

testvérünket ünnepi alkalmainkra.

Testvéri szívvel és karácsonyi köszöntéssel,

Dr. P. Tóth Béla
lelkész

KARÁCSONYI ÜNNEPI RENDÜNK:

Dec. 17. du. 6 ó: Gyermekkarácsonya
Dec. 18. du. 6 ó: Óvodások karácsonya
Dec. 19-21. du. 6 ó. Adventi bűnbánati esték
Dec. 23. vas. de. 8 és 10 ó: Istentisztelet
Dec. 24. du. 5 ó. Gyülekezeti karácsonyest

KARÁCSONY I. nap dec. 25. de. 8 és 10 ó:

*Ünnepi istentisztelet,
különkelyhes úrvacsora
du. 6 ó: Legátus, úrvacsora*

KARÁCSONY II. nap dec. 26. de. 10 ó:

Ünnepi istentisztelet, úrvacsora

Dec. 30. vas. de. 8 és 10 ó: Istentisztelet

Óév utolsó alkalmá: dec. 31. du. 6 ó. Istentisztelet

Újévi istentisztelet: jan. 1. de. 10 ó.

A választói névjegyzékről

Minden év elején elhangzik a hirdetés a szószékről, hogy elkészült a választói névjegyzék kiigazítása, és két hétig mindenki érdeklődhet arról, hogy szerepel-e a névjegyzéken. Az alábbiakban ennek háttéréről írunk bővebben, és ezzel kapcsolatosan fontos kérdéseket szeretnénk tisztázni, mert a legutóbbi presbiter-választáson többen is bizonytalanok voltak, hogy választhatnak-e vagy sem.

Egyházi törvényeink szerint ahhoz, hogy valaki a Magyarországi Református Egyház tagja legyen, az alábbi feltételeknek kell együttesen megfelelnie:

- magyar állampolgár legyen, vagy Magyarországon éljen,
- a református egyház szertartása szerint megkeresztelték,
- nagykorú legyen,
- reformátusnak vallja magát.

A teljes jogú egyháztagságnak - vagyis annak, hogy valaki választó és választható is legyen - további feltétele, hogy

- konfirmációi fogadalmat tegyen,
- a gyülekezeti istentiszteleten és az úrvacsorai közösségben részt vegyen,
- és egyházközségében az egyház fenntartásához hozzájáruljon.

Természetesen gyülekezetünknek szeretett és megbecsült tagjai azok is, akik nem minden feltételnek tesznek eleget - pl. a református gyermekek, a nem reformátusnak keresztelt vagy nem konfirmált felnőttek -, de lelkiükben gyülekezetünkhöz tartozónak érzik magukat, és részt vesznek istentiszteleteinken. Őket is számon tartjuk, azonban ők nem választhatnak, nem szavazhatnak az egyházközségi közgyűléseken, és nem választhatók egyházi tisztségekre, mert nem szerepelhetnek a választói névjegyzéken.

A névjegyzékkel kapcsolatos egyik problémát az okozza, hogy nem minden egyháztagunk keresztségéről és konfirmációjáról rendelkezünk pontos adatokkal. Többek között ezért is folytattunk kampányt 2011-ben, hogy gyülekezetünkben minden család töltsse ki a kérdőívünket, de sajnos a családok alig fele tett eleget kérésünknek. Itt is felhívjuk a figyelmet, hogy aki nem töltött még ki kérdőívet, **tegye meg ezt** egyházközségünk honlapján: <http://szre.hu/kerdoiv/>, vagy pedig kérhet kérdőívet a lelkesi hivatalban.

A másik probléma a nagykorúság elérésével és ehhez kapcsolódóan az egyházfenntartói járulék megfizetésével szokott lenni. Az ismert, hogy a házastársaktól nem várjuk el, hogy külön-külön fizessék az egyházfenntartói járulékot, tehát ha az egyikük fizet, azt úgy tartjuk nyilván, hogy a másik is hozzájárult az egyház fenntartásához. Nem ilyen egyértelmű a helyzet a nagykorúságot elért ifjak esetében. Arra nézve még a kérdőívünk sem tartalmaz kérdést, hogy egy nagykorú ifjú rendelkezik-e önálló jövedelemmel, ill. közös háztartásban él-e a szüleivel. De arról sincs információ, hogy egyáltalán kíván-e választó tagja lenni egyházunknak.

Ezért az a kérésünk, hogy minden ifjú esetében, aki betölti a 18. életévét, **kapjunk arról bejelentést a lelkesi hivatalban**, hogy az ifjú akar-e teljes jogú egyháztag lenni, és hogy milyen formában kíván hozzájárulni az egyház fenntartásához (saját maga teszi ezt, vagy jövedelem hiányában szülei együtt fizetik a hozzájárulását a sajátjukéval). Ilyen bejelentés hiányában, ill. ha nem érkezik tőle saját nevén egyházfenntartói járulék, nem vesszük fel automatikusan a nagykorúságát elérő gyermeket a választói névjegyzékbe. Természetesen attól kezdve, amikor az ifjú már önálló jövedelemmel rendelkezik, azt várjuk, hogy egyházi törvényeinknek megfelelően saját maga, jövedelmének legkevesebb 1%-ával támogassa egyházunkat - még akkor is, ha közös háztartásban él szüleivel.

Visszatérve a választói névjegyzékre, egyházi törvényeink elrendelik, hogy presbitériumunk minden év elején elkészítse, ill. kiigazítsa a választói névjegyzéket az előző év december 31-i állapotnak megfelelően, és január 15-től 31-ig "közzemlére" tegye. Ezt a személyiségi jogokra tekintettel úgy szoktuk végrehajtani, hogy meghirdetjük a névjegyzék elkészültét, és mindenki érdek-

lődhet saját maga felől, hogy szerepel-e a névjegyzéken. A névjegyzéket január 31-én le kell zárni, és egyházmegyénk esperesével záradékoltatni. Ebből adódóan az év későbbi hónapjaiban bejelentkező új egyháztagok mindig csak a következő naptári év elején kerülhetnek fel a választói névjegyzékre, ezért ők az első évben még nem választhatnak.

Vélhetően csak évek múlva lesz alkalmunk gyakorolni választójogunkat, és reméljük, akkor sem kerül sor olyan vitára, amelynek során valaki gyülekezeti tagjaink választói jogosultságát vitatná, de addig is kérjük, hogy legyen mindenki megértéssel az iránt, hogy egyházunknak is vannak törvényei, hogy "*minden illendően és rendben történjék*" (1Kor 14,40), és segítsen egyházközségünk vezetésének ezek megtartásában.

Sikolya Zsolt
gondnok

Generációk a gyülekezetben

Jó arra emlékezni, amikor az 1982-ben, első szentendrei karácsonyunkon tizennégy gyermek-istentiszteletre járónk együtt ünnepelt a nagyteremben. Igaz, hogy ebből a tizennégyből három a saját, másik három pedig a missziói gondnok gyermeke volt - de a versek, amiket elmondtak, a betlehemes játék, az énekek ma is a fülünkben csengenek. Akkoriban még, a karácsonyt meg húsvétot leszámítva vasárnaponként elfért az egész gyülekezet a nagyteremben, a templomban pedig farkasordító hideg volt a fűtetlenség miatt. Mégis jó visszaemlékezni azokra a parányi gyermek-karácsonyokra és azok akkori résztvevőire, akikkel mindig elvittük kicsi műsorunkat a Leányfalui Református Szeretetotthon öreg lakóinak is, a családoknál süttött házi-sütemény csomagokkal együtt. Az akkori kisgyermekekből idő múltával konfirmált ifjak lettek, akik el-eljártak ifjúsági körre, nyári táborozásra, sokan közülük pedig egyetemre, főiskolára kerültek. Igazi öröm volt, ha megtalálva társukat, pár év múlva eljöttek, hogy itt tartsák esküvőjüket, aztán pedig a gyermekeik keresztelőjét is.

Ma az ő gyermekeik már óvodásaink a Református Óvodában, iskolások, többen pedig éppen a Református Gimnáziumunk büszke tanulói - és akik valamikor részt vettünk azokon az említett gyermek-karácsonyokon, ma szüleik vonásait arcukon, mint akik valamikor éppen ilyen aranyos kisgyermekek voltak közöttünk, mint ma az ő gyermekeik.

Eszünkbe jut az ige: "*Mert jó az Úr, örökkévaló az ő kegyelme, és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége!*" (Zsolt. 100,5)

Kívánjuk, hogy unokáik unokáiknak is legyen majd lelki otthona a szentendrei református gyülekezet!

Dr. P. Tóth Béla
lelkész

Szentendrei Református Hírlevél

Kiadja: az egyházközség - **Cím:** 2000 Szentendre Rákóczi út 14.
Telefon: 06 26 310-524 - **Felelős kiadó:** dr. P. Tóth Béla lelképásztor
Főszerkesztő: Jámborné Benkei Ildikó (E-mail: jambor@limar.hu)
Olvasószerkesztő: Sikolya Zsolt gondnok, (zsolt.sikolya@gmail.com)
Tördelő: Fazekas Andrea
Nyomatás: Kádár Péter www.digitalisnyomda.net

"Adjon Isten, minden jót!"

Hírek a Református Óvodából

Szeptember 15-én Gyülekezeti Családi Napot tartottunk óvodánkban. Reményeink szerint ezután olyan hagyománnyá válik az alkalom, mint a gimnáziumban a Pünkösdi Gyülekezeti Nap. Miért pont szeptember? Közösségteremtő céllal, ugyanis fontosnak tartjuk, hogy nevelési évünk elején legyen alkalmuk az új családoknak ismerkedésre az óvodával, egymással és a gyülekezeti tagokkal is. A visszajelzések igen pozitívak voltak. A családoknak ritkán van alkalmuk teljes létszámban, kötetlenül együtt lenni az óvodában. Most jó volt látni a sok jó kedvű vendéget, különösen a gyerekeket, de a felnőtteket is, ahogy oldottan beszélgetnek, ismerkednek.

A vártnál jóval többen vettek részt a változatos programokon. A rövid áhítatot a gyerekek műsora követte, majd bábelőadás, kézműves és mozgásos feladatok következtek, a felnőtteknek pedig az óvoda megtekintése, és beszélgetés nehezen érthető bibliai helyekről. Mindezt bográcsos ebéd zárta.

Megtapasztalhattuk, hogy Istenünk mennyire tenyerén hordoz minket, mikor az előző napokban még esős időjárás péntekre kiderült, szombaton pedig verőfényes napsütésben töltöttük együttlétünket az óvoda kertjében.

Egy újabb jeles eseményre kezdtük el a készülődést a napokban: a Fő terén minden gyertyagyújtást óvodások műsora előz meg adventi időszakban. December 16-án, advent harmadik vasár-napján 4 óraker a mi óvodásaink szerepelnek, kántáló játékot játszunk el. A játékban azt a népszokást elevenítjük fel, amely régen református vidékeken volt elterjedt. Karácsony estéjén, a kántálók házról, házra járva, karácsonyi köszöntöket, jó kívánságokat mondtak, énekeket énekeltek, ajándékokat kaptak.

*"Adjon Isten, minden jót, ami tavaly szűken volt.
Gazduramnak, bort-búzáat,
Gazdasszonynak, tyúkot-ludat,
Leányoknak, legényeknek, egy-egy szép mátkát,
Országoknak csendes békeséget, és megmaradást!"*

Szeretettel várjuk erre az alkalomra is gyülekezetünk minden tagját, osztozzunk együtt az adventi várakozás örömeiben!

Bene Andrásné
óvodavezető

Óvodások műsora a Családi Napon

Bemutatkoznak pópresbitereink

Bokor György

1960-ban születtem Pomázon, hívő katolikus család harmadik gyermekeként. A középiskolát Szentendrén, a Ferences Gimnáziumban kezdtem, majd a magasabb zenei tanulmányok érdekében Győrben, a bencésekénél fejeztem be.

Gyülekezetünknek 1995-től vagyunk családommal együtt a tagjai. 2003 karácsonyán, több év előkészület után, itt

konfirmáltam. Hivatásom a zene és a tanítás. Tanári és művészi pályám során mindvégig érezhettem, hogy az Úrnak gondja van rám. Hivatásomat sok öröm, kevés nehézség, mindvégig kegyelem kísérte. Szólista, zenekari, kamarazenészi és zenetanári feladataim mellett a szervezésben, és viszonylag fiatalon, az iskolavezetés felelősségteljes munkájában is részem lehetett. Idén huszadik éve vagyok vezető, közel tíz éve művészetoktatási szakértő, több szakmai civil szervezet aktív tagja.

A Szentendrei Református Gimnáziumért és Kollégiumért Egyesület 2010-ben bízott meg az elnöki feladatokkal. 2011 decemberében választott meg a gyülekezet pópresbiternek.

Feleségem, Forró Ágnes, zenetanár, karvezető. Régi református család tagja, gyülekezetünk karnagya, egyik kántora. Panni lányunk a Szentendrei Református Gimnázium tanulója, Zsófi a Szent András Iskolából készül felvételizni, testvérét követve. Egyháztagságomat imádságban megélve, hétről-hétre adhatok hálát a sok áldásért, mely életünket kíséri. Pópresbiterként a gyülekezeti feladatokban ott szeretnék segíteni, ahol arra szükség van. A Radnóti utcában lakunk.

S.D.G.

Bódog Norbert

Kecskeméten születtem 1969-ben és ott is éltem 19 éves koromig. Marketing közgazdász, számítástechnikai rendszer-szervező és művészeti menedzseri diplomáimat már Budapesten szereztem meg.

Még a főiskola ideje alatt alakítottam meg első vállalkozásomat, amelyet több is követett. A legsikeresebb céget 18 éven át vezettem, amely az informatika területén ért el szép eredményeket.

Negyedik éve vezetési tanácsadóként egyéni és szervezeti eredményesség-fejlesztéssel foglalkozom. Elnökségi tagja vagyok a Keresztyén Vezetők és Üzletemberek Társaságának (KEVE) is, amelynek keretén belül Szentendrén is elindítottuk a KEVE Társaság kedvelt beszélgetős reggeli sorozatát. A KEVE-reggeliken különböző területről érkező előadók bevonásával kötetlen, kerekasztal-jellegű beszélgetések folynak egy-egy hétköznapi téma körül olyan üzletemberek, vezetők, érdeklődők között, akik készek a Biblia vezetésre vonatkozó üzeneteiről eszmét cserélni. Ezek az alkalmak lelki frissülési, de egyben missziós alkalmak is a keresők bevonására. Feleségemmel, Kolos Emőkével és két kislányunkkal 11 éve élünk Szentendrén. A Nap utcában lakunk.

"Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága"
(Jn. 1,4)

Mozaikok a gimnázium életéből

Sok feladattal, munkával és tanulással köszöntött be a 2012/2013-as tanév a Szentendrei Református Gimnáziumba. Az osztályok száma 14-ről 15-re, a tanulói létszám 434-ről 453-ra nőtt. A tanárok több mint 30 szakkör indulásának lehetőségét ajánlották fel a diákok számára. Az idén Toulouse-ból érkezett iskolánkba egy anyanyelvi tanárasszisztens, aki a francia nyelv tanulásában segít az érdeklődő diákoknak. Persze az angol nyelvet kedvelő diákok sem panaszkodhattak, mert most is menetrendszerűen megérkeztek a holland cserekapcsolat résztvevői, és tíz napon át lehetett velük fejleszteni nyelvtudásukat. A hollandok érkezését még az sem akadályozta, hogy az iskolában épp akkor próba tűzriadót tartottunk, igaz, rekordgyorsasággal: három és fél perc alatt kiürítettük az iskolát, köszönhető a diákok és a tanárok fegyelmezett munkájának.

Október elején megemlékeztünk az aradi hősről. Majd elérkezett a gólyaavatás ideje, amelyet a szokásoknak megfelelően két részre (egy komoly és egy vidám) osztottunk. A gólyaavatásra az iskola kápolnájában, az ezt követő gólyabulira a tornateremben és az iskola összes tantermében került sor. A gólyabuli megszervezésében nagy szerepe volt a két hatodik és a tízedik nyelvi osztályoknak. A büfé fantasztikus megszervezését az iskola Szülői Munkaközössége segítette, amelyért ezúton is szeretnénk kifejezni hálás köszönetünket.

Minden tanévben már októberben elkezdődik a következő tanév szervezése. Az osztályok végiglátogatják a Dunakanyar református gyülekezeteit, és szuplikáció keretében bemutatják az iskolát a felvételizni vágyó diákok számára. Ebben az időszakban az iskolában két alkalommal is tartottunk Nyitott Kapuk rendezvényt, amelyre most is szép számú lelkes érdeklődő jött el. Ilyenkor lehetőség van diákokkal és tanárokkal való személyes találkozóra és beszélgetésre. Bemutatjuk az iskola épületét és történetét, valamint a felvételi menetének részletes ismertetése is elhangzik.

Októberben ismét megrendeztük a Bólyai Matematika Verseny megyei területi fordulóját. Erre a versenyre háromszáz diák érkezett a gimnáziumba más iskolákból. Majd helyt adtunk a Református Pedagógiai Intézet által a református iskolák számára szervezett könyvtárostanári szakmai találkozónak. Így ezen a napon, a hét budapesti és hét vidéki iskola - Cegléd, Nagykőrös, Tata, Hódmezővásárhely, Balatonfüred, Kecskemét, Gödöllő könyvtárostanárai részvételével és aktív közreműködésével igen értékes és hasznos tanácskozás folyt.

A 10/Ny osztályra nagy feladat várt októberben. Az ő feladatuk volt az október 23-i megemlékezés megszervezése, az ünnepi műsor betanulása, amelynek nagy sikerrel tettek eleget, köszönhetően az őket segítő tanároknak is. A lelkes csapat a nehéz feladatra nem sajnálta rááldozni szabad-idejét sem, még hétvégéken is próbáltak. Különösen fontos esemény volt ez, mivel nem csak az iskola, hanem a Szentendre Város Önkormányzata által szervezett városi megemlékezésen is ők adták a nagyszerű ünnepi műsort.

Az őszi szünet előtti csendesnapon lelkeszeink igei szolgálata során kapott útmutatás alapján, tanévünk vezérigéjéhez - (Jn. 1,4) *"Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága"* - kapcsolódóan beszélgettek a tanárok a diákokkal.

Az őszi szünet után a szalagavató pezsdítette fel az iskola ifjúságának szívét. Az erről szóló beszámolót igazgatóhelyettes asszony beszámolójában lehet részletesen elolvasni.

Külön öröm volt számunkra, hogy novemberben vendégül láthattuk a Kiskunhalasi Szilády Áron Református Gimnázium vezetését és egy szakmai napot tartva bemutathattuk nekik iskolánkat és közös problémáink megoldásában egymást erősítő beszélgetéseket folytathattunk. Novemberben is megrendeztük hagyományos Tentamen hetünket, amikor a tudományos munkában elmélyülni szándékozó diákjaink mérhették össze

tudásukat kiegészülve a Nagyenyedi Református Líceumból érkező vendégdiákokkal. Ennek a hétnek a része volt egy másik hagyományos alkalom az Áprily Est, amelynek keretében emlékeztünk a 125 éve született költőre.

Hálatelt szívvel köszönjük az Úrnak a gondoskodást és intünk búcsút az ősznek, melyet már az adventi készülődés zár, de erről már a következő beszámoló hivatott szólni.

"És az Ige testté lett, közöttünk lakott és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve kegyelemmel és igazsággal." (Jn 1, 14)

Áldott készülődést kívánva:

Földi János
igazgató

"Novemberi esőben"

Áprily est, 2012

Immár tízedik alkalommal tartottuk meg gimnáziumunk Áprily Lajos estjét. Egyik legszebb termünk névadójának 125. születésnapjáról Kárpát-medence-szerte megemlékeztek az idén. A mi ünnepségünk szerény, de hűséges része a természetet alázattal szolgáló költőre emlékező események sorának.

Kezdetként elültettük azt a sárga pónyik almafacsemetét, aminek helyét még egy éve jelöltük ki az iskola udvarán. Ez a fa egyaránt emlékeztet a Bolyaiakra és Áprily és Reményik Sándor barátságára.

A Bekő József teremben megtartott csendes emlékestén Dr. Demjén Zoltán festő édesapja, Demény Attila Áprily Lajosról festett képéről mondott pár szót, amit kimondottan erre az alkalomra hozott be iskolánkba. A kép 1967-ben készült a festő műtermében, ahol a nagy költő ül modellt.

Versiket mondtunk, népdalokat énekeltünk. De aki nem vállalkozott ilyen szereplésre, szintén hozott egy-egy gyertyát, almát. Ezek az őszi díszek vették körül a két kis, Áprily versek - "Márta" és "Málnászó öregasszony" - ihlette szobrot, egyik egykori diákunk alkotásait. Mindenikünk arany őszi párába burkoló teát is ihatott, miközben hallgatta az emlékező verseket, népdalokat.

Az idei megemlékezés vezérvonalát a költő Novemberi esőben című verse volt. Külön örömünkre szolgált, hogy nyugdíjas tanárnőnk, Kiss Anna mellett vendéjaink - Makray Andrea, és csupán ez alkalomra Kolozsvárról hazalátogató Kovács Réka -, is megtisztelte Áprily emlékét.

S hogy teljes legyen a kép: itt voltak újlag a nagyenyedi Bethlen Gábor Református Kollégium diákjai Dvoracsek Ágoston tanár úr vezetésével, aki idén egy eddig kötetben még meg nem jelent verssel lepett meg minket.

Végül a résztvevők a Kráter Könyvkiadó igazgatójának, Turcsány Péter ajándékának, a PoLiSz legújabb októberi számának hátlapján olvashatták Bertha Zoltán emlékező sorait a 125. éve született költőről.

Kiss Székely Zoltán
tanár

"Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő is én velem."

(Jel. 3,20)

Pusztai Sándor Betlehemi éj

A hold beszűrt a kunyhórepedésen,
Ezüst halmot hintett szerte szépen.
A glória már fényes messze zengett.
Elaludtak. Szendergett a Gyermekek.

Mária édesen, a bölcsőre hajolva,
József, az ács, s fejénél a szalma.
Aludt a csacsi és a hű ökör.
Ez éjjel nem riadt egy kutya se föl.
Bogrács alatt a tűz, csuporban a tej,
A fák, a bokrok, mind. És száz virágkehely.
Aludt a jószág. A tágas gádorok.
A mindig virrasztó csordapásztorok.
Egy kis bari, tán álmán, bégetett.
Sóhaja gyapjak tavába veszett.
Aludt a ház. A csend. A kispatak.
Háztetőn a nád. S a ház előtti pad.
Aludt a szerszám, a szív, ostonon a nyelv.
Gyalogúton, állva, elaludt a szél.
Gyöngyháztollú szárnyal mind, a madarak.
Aludt az éj is, egy nagy fa alatt...
A glória már csak szinte zümmögött,
Mint a hold zenéje alvó fű között.

A Hűség virraszt csak
Léptét hallani,
Hogy ébren legyen itt
Mindig valaki...

Ünnepi borítékos adakozás

Mint minden karácsonykor, most is meghirdetjük a borítékos adakozást. Ünnepi hálaáldozatát ki-ki borítékba zárva, nevének feltüntetésével vagy anélkül, saját maga helyezheti az úrasztalára valamelyik ünnepi istentisztelet előtt vagy után.

"Ha az ünnep elérkezik, ünnepelj egészen!"

Márai Sándor szavainak megfelelően a Szentendrei Refor-

mátus Gimnázium végzős diákjai 2012. november 10-én "egészen" ünnepeltek.

Ez volt ugyanis idén a szalagavató napja, a végzősök számára talán a leginkább várt nap. Minden szem rájuk tekintett, amikor szüleik, rokonaik, barátaik körében ünnepélyes keretek között osztályfőnökük feltűzte egyenruhájukra a szalagot, mely azt jelzi, hogy ők a felnőttkor küszöbén már érettségre készülnek. Meghatódott, de büszke és boldog mosolyok kísérték a kápolnabeli ünnepséget, melyen Márai Sándor nagyszerű gondolatait is meghallgathattuk az ünnepről Boross Krisztina előadásában, Szappanos Ildikó saját szerzeményét játszotta el zongorán, és igazgató úr a szeretet erejéről beszélt, arról a szeretetről, amely körbeveszi diákjainkat itt, az iskolánkban.

Ezután izgatott készülődést követően a tornacsarnok színpadán ünnepi műsor következett. Szabó Bence 11.a osztályos tanuló énekével nagy sikert aratott, majd a várva-várt táncok következtek. Hagyományosan nyitótáncként először palotást láthattunk. Az osztálytáncokat fiatalos lendület, felhőtlen vidámság és merészség jellemezte. A 12. a-sok modern táncgyüleget adtak elő fergeteges sikerrel, a 13. nyelvi osztály bravúros, lélegzetelállító, akrobatikus rock and rollt. Végül a keringők következtek. Lányok és fiúk belekomolyodtak gyönyörű, fess ruháikba. Meghatóan szépek, elegánsak voltak, szinte megnőttek a fehér ruhakölteményekben és frakkban. Azt hiszem minden jelenlévőt büszke öröm töltött el ezekben a pillanatokban. Hátalatt szívvel mondhatjuk: igazi ünnep volt.

Természetesen nagyon sok munka és törődés előzte meg ezt az alkalmat is. A 11. osztályosok és osztályfőnökeik szeptember óta szervezték, hogy minden jól sikerüljön. Köszönjük a sok-sok munkát és odafigyelést!

A 12. -esek fáradhatatlanul próbáltak heteken keresztül, filmet készítettek az osztály életéről, a vendégek - és azt hiszem, a maguk számára is - megidézni az emlékezetes pillanokat. Köszönjük nekik ezt a felejthetetlen estét!

Az ünnep elmúlt. Jön egy küzdelmesen szép és nehéz időszakunk: végzős diákjainkra az érettségi és a felvételi vár. Kívánjuk, hogy sikeresen állják ezeket a próbákat, és reményeik teljesüljenek be!

Végezetül hálát adunk a Fennvalónak iskolánkért, ahol az ünnepet átélhettük, diákjainkért, akiknek szépsége nem csak külsőségekből adatik, de belülről is sugárzik, a családokért, akik ránk bízták őket, és a gyülekezetért, amely szeretetben hordoz bennünket! Soli Deo Gloria.

Kun Csabáné Kovalik Judit
igazgatóhelyettes

Amerikában jártunk I.

Az amerikai Columbia Teológiai Szeminárium (Georgia, USA) meghívására november 6-án elutaztunk Decatur-be, amely Georgia állam fővárosa, Atlanta melletti csendes kertváros. A meghívás feleségemmel kettőnknek szólt, de elkísért utunkon legnagyobb fiúnk, ifj. P. Tóth Béla is.

A képen jobbról: G. Stroup professzor, dr. P. Tóth Béláné és ifj. P. Tóth Béla, háttérben a Columbia Teológiai Szeminárium

Decatur városa maga járási székhely, ahol büszkén mutatják a helybeliek az atlantai olimpia idején épült "európai stílusú", bevásárló utcás városközpontot, ezen kívül azonban a helység legfőbb nevezetessége - főiskoláján kívül - az országos hírű református teológiája, a Columbia Teológiai Szeminárium, ahol évente mintegy 500 diák tanul. Az itt működő tanári kar a 80-as évek végén megkereste a magyarországi református egyházat egy rendszeres látogatói kapcsolat felvételének igényével. A cél az volt, hogy az amerikai teológus diákok egy-egy csoportja látogatóba utazhasson három éves képzése idején egy olyan országba, ahol a reformátusok más körülmények között élnek, mint Amerikában. A Zsinat akkori elnöke dr. Pásztor János debreceni teológiai tanárt bízta meg a kapcsolat felvételével és szervezésével, aki előzőleg, 1952-70-ig szentendrei lelkész volt, amerikai részről pedig Erskine Clark professzor volt a kapcsolat motorja.

Az amerikaiak a maguk csoportos látogatásának vizsgázására évenként egy-egy magyar diákot, ill. egy-egy, a teológián angol nyelven tanítani tudó vendéget (visiting professor) hívtak meg Decatur-be. Úgy alakult, hogy 1989 nyarán dr. Pásztor János elhozta a szeminárium Budapestre látogató elnökét, Doug Oldenbourghot a Dunakanyarba és Szentendrére, aki egy alapos beszélgetés után pár nap múlva úgy döntött, hogy engem kíván meghívni Amerikába egy évre vendégprofesszornak. Nagy volt az izgalom, hiszen az un. rendszer-változás közepén voltunk, s a bizonytalan időkben nem szívesen hagytam volna magára a gyülekezetet egy egész esztendőre, azon kívül kamaszodóban voltak a fiaink, őket sem szívesen hagytam volna egyedül feleségemre egy éven át. Megegyeztünk hát, hogy csak fél év tanítást vállalok, viszont az egész család eljöhet velem - így utaztunk el aztán 1990 januárjában Amerikába.

Nagyon szép időt töltöttünk a pompásan felszerelt Columbia Teológiai Szemináriumban, sok barátot szereztünk a professzorok, családtagjaik és a diákok közül. Volt módunk még egy Floridába tett alaposabb látogatásra is, hazafelé pedig New Yorkban tölthetünk pár napot, de sokfelé megfordultunk gyülekezetekben, különböző egyházi alkalmakon is.

Azóta minden évben vendégül látunk idehaza egy-egy szemináriumi diák-csoportot Szentendrén, akik legutóbbi látogatásának vezetője, George Stroup professzor szép köszöntést is írt gyülekezetünknek lapunk mostani számában. (ld. alább) Az ő meghívásukra, és ennek a kapcsolatnak a jegyében utaztunk idén novemberben Decatur-be. Először is az tűnt fel, hogy milyen sok új épület épült, mennyit bővült és korszerűsödött a szeminárium 1990 óta. A barátság és a szeretet azonban a régi maradt, mert az

amerikaiak - legalábbis a mi ismerőseink - szinte mindig mosolyognak és kedvesek. Ezúttal egyetlen előadást kértek a magyarországi református egyház mai életéről, amit beszélgetés követett a diákokkal és az ottani kollégákkal. Érdekes volt még, hogy utazásunk és megérkezésünk éppen az elnökválasztás napjára esett, és még mindenhol kint voltak a választási plakátok, a tévék pedig folyamatosan kommentárokat és latolgtásokat közöltek, de éjjel után már megvolt a végeredmény. Az amerikaiak nem beszélnek társaságban arról, melyik pártra szavaznak, ez mindenkinek magánügye, és általában meg is tartják maguknak. Szívesen beszélgetnek viszont országos dolgokról, általánosságban a közállapotokról, de nem akarják egymást meggyőzni politikai hovatartozásukról és vélekedéseikről - talán bölcsebbek ennél.

Decatur-i napjaink alatt a kitűnő helyi érdekű gyorsvasúttal beutaztunk Atlantába, útközben érintve Martin Luther King egykori templomát, a King Memorial Church-öt, és a szentimentális "Elfújta a szél" regény polgárháborús helyszíneit is. Maga a város ma tipikus felhőkarcoló amerikai metropolis, repülőtere Chicago után a második legforgalmasabb légitikítő Észak-Amerikában.

Megnéztük világhírű akváriumát, amely a maga elképzelhetetlenül gazdag lényekkel olyan, mint egy pompás igehirdetés a Teremtő dicsőségéről, és a Stroup házaspár meghívására megitünk egy kávé a Down Town legmagasabb épületének körben forgó kilátójában, a kivilágított Atlanta fölött hetvennyolc emelettel. Felejthetetlen szép látvány volt! Stroup-ék hazafelé még a nevezetes amerikai fánkkal is megvendégelték, amit tényleg érdemes megköszölni, mert nagyon finom. (Folytatjuk).

Dr. P. Tóth Béla
lelkész

Köszöntés Amerikából

Szeretettel köszöntjük szentendrei református testvéreinket a Georgia állambeli (USA) Columbia Teológiai Szemináriumból! Ezeket a sorokat Hálaadáskor írom (2012, November 22) tanítézetünk egész közössége nevében, amely napon az amerikai keresztyének minden évben megköszönik Isten sokféle ajándékát és áldását. Ezek között tarjuk számon dr. P. Tóth Béla lelkész úr és hitvese, valamint a szentendrei gyülekezet nagylelkű vendégszeretetét, amelyet immár 25 éve minden januárban élvezünk, mikor is Szentendrén elmélyült beszélgetésen fogadják Magyarországra látogató teológus diákcsoportunkat. Januárban ez rendszerint hideg időjárásra esik, annál melegebb és kedvesebb számunkra a gyülekezet és a lelkész házaspár vendég-szeretete, és a pompás megvendégelés, amiben részesülünk. Az elmúlt negyedszázad alatt mintegy 150 diákunk fordult meg a szentendrei gyülekezetben, akik már mind amerikai gyülekezeti lelkészek. Velük az év októberében külön istentiszteletre is össze szoktunk jönni, ahol imádságban, hálás szívvel említjük fel a Magyarországon és a Szentendrén kapott jókat. Azért fontos számunkra ez a kapcsolat, mert így nem csak elvi tudásunk van a tőlünk távol élő európai, ezen belül a magyarországi reformátusok életéről, hanem egészen friss és kézzel fogható információk is. Advent idejében Krisztus visszaérkezését várjuk szívbeli örömmel, amelyről azt mondja nekünk az apostol, hogy akkor "Isten lesz minden mindenben". (I. Kor. 15, 28) Az odáig tartó utazásunk útján pedig, amikor ő eljön ítélni eleveneket és holtakat, hálát adunk Urunknak az összetartozásunkért és a bátorításért, amit találkozásainkból merítünk. 2013 januárjában ismét Magyarországra látogat egy teológus csoportunk. Nagyon várjuk, hogy ez a találkozás megint megújítsa Krisztusban való barátságunkat. Imádkozunk értetek Advent idejében, hogy lehessen a Karácsony örömteli és békés gyülekezetekben, és sokak szíve fényteljen meg, amire nagy szükség van ebben a mi szétszabdalt és feldarabolódott világunkban.

Krisztusunk békessége, öröme és békéje legyen veletek!

George Stroup, teol. professzor, CTS

Légy résen!

Mit tehetünk, hogy megelőzzük az ünnepi veszekedéseket?

Egyre több család mindennapi életére nyomja rá bélyegét a világszinten jelen lévő gazdasági bizonytalanság; a megszűnő munkahelyek, kétségessé váló egzisztenciák, a kilátástalannak tűnő jövő. Tény, hogy minél nagyobb a nyomás, a családon belül is annál gyakrabban fordulnak elő komoly nézeteltérések. Mit tehetünk a veszekedések elkerülésére, hogyan előzhetjük meg, hogy a családi fészekből tüzfészek legyen?

Légy résen!

- Hogy a környezetünkben jövő ingerre milyen választ adunk, azonnal visszaszólunk, vagy megpróbálunk előrelátó, felelősségteljes választ adni, például elszámolunk magunkban tízig, mielőtt szólnánk, nagyban befolyásolja a végeredményt - mondja Bódog Norbert, a Franklin Covey Magyarország tanácsadó tréner, gyülekezetünk tagja. Minél feszültebb egy helyzet, annál élesebb ingerek érik az embert. Ennek ellenére rajtunk múlik, milyen választ adunk.

De mi alapján dönthetjük el, hogyan reagáljunk? Kulcskérdés, hogy az inger és az arra adott válasz között tudunk-e rést teremteni, időt hagyni magunknak a gondolkodásra. Ha nem zsigerből válaszolunk, lesz lehetőségünk eldönteni, felcsattanunk-e, vagy továbbra is higgadtan próbáljuk elmondani az érzéseinket, netán kilépünk az adott szituációból. A válaszunkat mindig arra figyelve kell megadnunk, hogy adott esetben mi a fontosabb. Például karácsonykor az-e az elsődleges, hogy időre kész legyen a többfogatós vacsora és a karácsonyfa is tökéletes legyen, vagy az, hogy a békesség megmaradjon, még ha nem is annyira tökéletes a fa, és csak egyfogatósra sikerült a vacsora. Ha időt hagyunk magunknak, el tudjuk dönteni, melyiket áldozzuk föl a másik javára. A családi békességet, vagy azt, hogy valami tökéletesen és száz százalékosan időre kész legyen. Ha más a cél, más lesz a reakció is!

Teremtőnk döntési szabadságot adott nekünk: magunk választhatjuk meg, hogyan reagálunk, de vállalnunk is kell a következményekért a felelősséget. A cél, mielőbb felismerni és megelőzni azt a feszült állapotot, amikor már nem vagyunk képesek racionálisan gondolkodni. Ha kell, időt kell kérni a beszélgetés későbbi higgadt folytatására, vagy Jézushoz fordulva elmondani egy rövid segítségkérő fohászt. Azzal, hogy nem magunkra és nem a sérelmeinkre figyelünk, már engedni kezdhet a szorítás. Amikor kiegyensúlyozottak vagyunk, egyszerűbb a dolgokon túllépni. Ám ha valaki a kilátástalan élethelyzete, munkahelyi bizonytalansága miatt elégedetlen az életével, akkor a család, a környezet is egyre ingerültebb válaszokat fog adni, amiből egy idő után már nehéz kikerülni. Ilyenkor válik nagyon fontossá a tudatosság. És hogy milyen technikák segíthetnek a konfliktus helyzetek elkerülésében, oldásában?

Panaszláda az asztalon

Egy ismerős új munkahelyén számos felelősségteljes feladatot kapott, emellett a gyerekeket, a háztartást is el kellett látnia; hirtelen összezsúrtak felette a hullámok. A növekvő nyomás pedig gyakori családi összetűzéseket eredményezett. Végül kineveztek egy dobozt panaszládának, ahová, ha bárkinek baja volt a másikkal, bedobhatott egy cédulát. Sokat segített ez abban, hogy mire leírták a problémát, legtöbbször már nem is tűnt akkorának a sérelem. Másrészt nyugodt körülmények között rendszeresen átbeszélték a "jegyzeteket". Később, oldva a helyzetet vita közben is viccesen ki-kiszóltak a szituációból: "Vigyázz, felírlak!" Idővel, a kommunikáció változásával pedig a panaszládából az év legjobb pillanatairól tanuskodó élményláda lett.

Akár ilyen "egyéni panaszláda" lehet például a naplóírás is. Amikor elkezdjük naplózni a problémás helyzeteket, a tapasztalatok szerint sokszor rájövünk, mennyi mindent tudnánk mi is tenni, hogy azok a szituációk máshogy alakuljanak. Amire ugyanis

elkezdünk figyelni, abban képesek leszünk sokkal tudatosabban cselekedni.

Én már csak ilyen vagyok!

Sokan mondják: "Én már csak ilyen vagyok, és ilyen is maradok!". Agykutatók bizonyították, hogy még nyolcvanéves korban is alakulnak ki új agyi idegpályák, például amikor valaki más helyre költözik és új dolgokat kell megtanulnia. Nem fogadhatjuk el, hogy olyan szokásaink vannak, amelyekkel másokat bántunk, legyen bennünk szándék a változtatásra! Legfeljebb azt mondhatjuk, még itt tartok az úton, de szándékom változni, és ehhez kérhetem a barátaim, szeretteim támogatását, hogy visszajelzéssel segítsenek egy tulajdonságom megváltoztatásában. Jó tudatosítani azt is, nem egyedül vagyunk ezen az úton; ha olyat kérünk, ami összhangban van Isten akaratával, Jézus segítségét kérve megváltozhatunk!

Szemléletváltás kell!

Ha kis változást szeretnénk elérni magunkban, akkor a viselkedésünk megváltoztatásán kell dolgoznunk. Ha igazán nagy változásokat szeretnénk, akkor pedig a szemléletünkön, a paradigmáinkon kell változtatnunk. Más szemlélettel ugyanis teljesen máshogy fogunk cselekedni. Ha rést hagyok magamnak és felteszek néhány tisztázó kérdést, kiderülhet, hogy például amit kritikának, vagy bántásnak éltem meg valakitől, csupán félresikerült információközlés. Az érzésem képes változni, így az azonnali "ütés" helyett más lehetőségek is megnyílnak.

Sokan megpróbáltatásként élik meg a karácsonyt: a családi feszültségek fokozódása, a "tökéletes" ünnep megteremtésének kényszere, vagy az időnyomás meghatározhatja a családi hangulatot - mondja a tanácsadó. Az a kérdés, hogy ezt elfogadjuk, vagy pedig tudatosan próbálunk tenni ellene. "Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom" - mondja Pál apostol. Ha megváltozik a hozzáállásunk, ha nem feltétlenül az a cél, hogy a dolgok minden áron hibátlanul és időre elkészüljenek, hanem, hogy szeretetben teljen az ünnep, akkor más eszközöket választunk a kommunikációra. Ha szelídebben és elnézőbben, a "végcélt" tartva szem előtt próbáljuk meg képviselni a véleményünket, a körülöttünk élők is értékelik majd az igyekezetünket.

Kolos Emőke

“Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugosztalak titeket.

Vegyétek föl magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok; és nyugalmat találtok lelkeiteknek. Mert az én igám gyönyörűség és az én terhem könnyű.”

(Mt. 11, 28-30)

A kiadványunkban megjelenő cikkek, írások nem feltétlenül fedik mindenben a szerkesztőség véleményét, hanem elsősorban azok szerzőinek gondolatait tükrözik.

Ugyanolyan szeretettel...

Gyülekezetünk lelkipásztora, dr. P. Tóth Béla éppen harminc esztendeje szolgál Szentendrén, amely alkalmából november első vasárnapján köszöntötte a gyülekezet. Református lelkészi családban született. Gödöllőn nőtt fel, majd Budapesten teológiát, Edinburgh-ban és Oxfordban filozófiát és angol irodalmat hallgatott, majd az ELTE-n pszichológiából doktori fokozatot szerzett. A Református Telefon-lelkigondozás megalapítója és vezetője 1984-től. Több neves nemzetközi konferencia tagja, egyetemek vendégtanára. Nevéhez fűződnek a Szentendrei Református Gimnázium megalapításának és kiépítésének, és a Református Óvoda felújításának munkálatai.

- Nagyon sok előre nem látott feladatot hozott ez a harminc év, de ezek a mi szolgálatunkhoz mindenhol hozzátartoznak. Egy lelkésszel szemben sok az elvárás: igehirdetőnek, tanítónak, menedzsernek, adminisztrátornak, lelki gondozónak, építési vállalkozónak is kell lennie. Egy időben még a gyülekezeti énekkart is én vezettem. Legnagyobb eredménynek azt érzem, hogy ma is ugyanazzal a szeretettel tudom végezni szolgálatomat, mint amikor idekerültem, 30 évvel ezelőtt, és változatlanul sok jót kapok vissza a gyülekezet tagjaitól.

- *Helytálló-e az alábbi korszakolás: az első tíz év még a telefonos lelkisegély-szolgálat jegyében telt, a következő tíz a gimnáziumépítés előkészületeivel, majd jött az építkezés évtizede?*

- Igen, alapvetően ezek voltak a meghatározó elemei a három évtizednek. Nagyon örülök, hogy a templomot kívül-belül szépen feltudtuk újítani, de nemcsak a szokásos vakolás-festés készült el, hanem statikai megerősítéssel évszázados problémát sikerült megoldanunk: elértük, hogy immár negyedik éve nem repedezik a templom épülete, amit idekerülésem harmadik évében fűthetővé is tettünk.

- *Tekintsük át a gimnázium építésének időszakát!*

- Váratlanul jött a gimnázium indításának gondolata. Az egyházköziségnek polgári iskolája volt az államosítások előtt, s a rendszerváltozás után nekünk is föltették a kérdést, újra akarjuk-e indítani. A presbitérium habozott, hiszen nem volt belátható, mekkora feladatról lenne szó, s ehhez honnan teremténék elő az anyagiakat. Valóban hitből indultunk el, s a nagy erőt az jelentette, hogy ha elődeink 1929-ben, a világválság idején fel tudtak építeni egy nyolc tantermes iskolát, mi sem hagyhatjuk a református oktatás ügyét ebek harmincadjára. A presbitérium tagjai körében merült föl, hogy nem általános iskolát, hanem gimnáziumot kellene indítani, ami sokkalta nehezebb feladatot jelentett. Mai értéken egy milliárd forint épült be tizenkét év alatt az épületbe úgy, hogy nulla forintról indultunk, s a költségek hatvan százalékát a gyülekezet elő tudta teremteni, negyven százalék pedig egyházközségi és kormánytámogatásból, valamint pályázati pénzekből érkezett. Büszkék lehetünk, hogy egy ilyen komoly oktatási intézménnyel gazdagítottuk a várost, sőt, a Dunakanyart.

- *Amely nemcsak az oktatástechnikát tekintve áll magas fokon, de műalkotásokban is gazdag... De mi volt az építkezésnek, sőt, ennek a lelkészi pályának a vezérgondolata?*

- Amikor tizenhét évesen, megváltoztatva addigi elképzelésemet mégsem fizikusnak, hanem lelkésznek kezdtem tanulni, annak magyarázata egy ige volt, amely megszólított, s úgy éreztem,

nekem erre igent kell mondani: *"Hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas és alkalmatlan időben!"* (2 Timóteus 4,2)

Ez a nekem szóló útmutatás azóta sem hagyott cserben. Az "ige" alatt Krisztust értve, az örök szeretetet, aki nekünk csodálatos lehetőséget adott - őt kell hirdetnem a ma emberének is, aki hajlamos elrontani életét: szeretetlenül élve kiüresíti létét. Pedig hittel őt követve olyan szépen lehetne élni!

- *A választott ige különleges környezetben vonta magára a figyelmet, hiszen lelkész gyermekeként a Biblia nem volt ismeretlen számodra ebben az életkorban.*

- Légüres térbe kerültem, amikor rájöttem, hogy mégsem szeretnék fizikus lenni, úgy éreztem, nem ez az én dolgom az életben. De ha nem ez, akkor micsoda? A Bibliát valóban naponként olvastam, s ez az ige, mint egy trombitaszó, úgy szólalt meg. Mintha sötét pincében felkapcsolnák a villanyt, úgy igazított el, és helyezett el az életben. Ez az ige azóta sem hagyott cserben: életem fundamentuma.

- *Istentiszteleteken olykor hallunk említés szintjén a népes családról, ahonnan érkeztl. Milyen élményekkel, milyen indítással? S mit sikerül mindebből továbbadni saját népes családnak?*

- Hívő szüleim a Bibliához igazították életüket, de állandóan művelték magukat: olvastak, zenét hallgattak, jó beszélgetésekben vettek részt, úgyhogy a családi fészekből hozhattam a kultúra szeretetét. Öten voltunk testvérek, ami állandó igazodási kényszer is jelentett. Ha vita támadt, azt a lehető leghamarabb helyre kellett hozni, mert nagycsaládban másként nem megy, s ez is nagyon fontos indítatásnak bizonyult. Őt testvérem közül eredetileg csak én lettem lelkész. Angliában élő nővérem később elvégezte a teológiát, ma már ő is lelkészként szolgál. A többi testvéreim presbiterek, gyermek istentiszteleteket tartó, konferenciákat szervező gyülekezeti tagok a maguk helyén. A három fiunk számítástechnikai irányba indult el, de hálával tudjuk elkönyvelni, hogy a maguk módján mindhárman folytatják azt, amit az értékek terén feleségem is, én is képviselünk.

- *Csillogászat helyett tehát teológiát választottál. Hogyan került a képbe a pszichológia? Párhuzamosan-e vagy szorosan összekapcsolódva a hitbéli dolgokkal?*

- Noha nem fizikus lettem, a tudomány iránti tisztelet megmaradt bennem. A pszichológia közelébe azért kerültem, hogy megtudjam, mit lehet tudományosan mondani az emberről. Hosszú és fáradságos út vezetett a kérdés megválaszolásához, hogy a tudomány által képviselt igazság hogyan viszonyul a hitünk képviselte igazsághoz. Meggyőződtem arról, hogy sok részletigazságot tud mondani a pszichológia, sok mindenben segíthet is, de az üdvösséget, azt a békeséget, amely utolsó órám is vigasztalni fog, nem tudja kezembe adni. Arra csak a hitünk képes.

- *Mik voltak a nagy pillanatok az elmúlt harminc év szolgálatában?*

- Amikor a fiaink confirmáltak, amikor elkészült a templomudvaron a kápolna és a tetőtér beépítés, amikor először klasszikus koncert csendült fel a templomudvaron augusztus 20-án este. Aztán amikor megnyílt a Gimnázium, amikor annak tornaterme, díszudvara és kápolnája is lett, amikor az életveszélyesen átvett Óvoda gyönyörűen felújult, amikor az óvodások szüleinek először tartottunk nagy sikerű Családi Napot az óvoda kertjében, amikor teljesen saját költségünkön befejeztük a templom statikai megerősítését és műemléki restaurálását... nehéz felsorolni. Tulajdonképpen minden vasárnap ilyen, amikor jönnek az emberek és megtelik a templom igehallgatókkal. De különösen ilyenek az úrvacsorák, amikor sokan megrendült arccal, könnyekkel szemükben veszik magukhoz az úrvacsora jegyeit. Ilyenkor különösen is érzem a szent szolgálat felelősségét. De nagyon jól esett az is, amikor az első novemberi vasárnapon a gyülekezet megemlékezett harminc éves helyi szolgálatunkról. Nehéz elmondani, mennyi támogatást és erőt jelentett a sok-sok szeretet, amit a három évtized alatt a gyülekezet tagjaitól kaptunk, és olyan jó ezt most mindenkinek megköszönni.